

MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI EGALITĂȚII DE ȘANSE
DIRECȚIA PROGRAME ȘI STRATEGII FORȚĂ DE MUNCĂ

OBSERVATORUL NAȚIONAL AL OCUPĂRII ȘI FORMĂRII
PROFESIONALE A FORȚEI DE MUNCĂ

Tineretul în Europa

- RAPORT -

București

Iunie 2007

Raport

TINERETUL ÎN EUROPA

I. Cartea Albă a Comisiei Europene “Un nou elan pentru Tineretul European”

- ❖ **Tinerii în prima linie**
- ❖ **De la nivel local la cel european : o nouă dinamică**
- ❖ **Contextul european**

II. Un Pact European pentru Tineret

- ❖ **Mesaje Cheie pentru Consiliul European de Primăvară 2007**
- A. Progresele facute în 2006 privind punerea în aplicare a Pactului European pentru Tineret**
- B. Mesaje cheie**

III. Programul “Tineret în Acțiune”/”Youth in Action”

- ❖ **Tineri pentru Europa**
- ❖ **Serviciul european de voluntariat**
- ❖ **Tinerii în lume**
- ❖ **Sisteme de susținere**
- ❖ **Susținerea cooperării europene**

TINERETUL ÎN EUROPA¹

Dezbaterea privind viitorul Europei este începută și în plină desfășurare. O extindere fără precedent a deschis perspective cu totul noi. Acești ultimi ani de viață politică europeană ne transmit un mesaj fără echivoc: Uniunea Europeană trebuie să fie construită și modelată împreună cu europenii. Consultările organizate în scopul pregătirii evoluției UE, reflecțiile angajate asupra formelor de “guvernare” trebuie în mod egal să-i includă pe cei ce vor prelua mâine ștafeta. Proiectul european este în continuă transformare și în permanentă dezbatere: pentru a progresa, are nevoie de ambiție, entuziasm, dar și de adeziunea tineretului la valorile pe care se sprijină.

Tinerii și-au spus părerea în mod limpede: ei doresc să fie ascultați și considerați ca interlocutori deplin în acest proces; ei vor să contribuie la construirea Europei și să influențeze dezbaterea asupra viitorului ei. A venit timpul ca tineretul să fie considerat ca forța pozitivă în construirea Europei, și nu ca o problemă de administrat în nume propriu. Cu alte cuvinte, trebuie să li se ofere tinerilor mijloacele necesare să își exprime ideile și să le confrunte cu ideile similare ale celorlalți participanți la societatea civilă.

I. Cartea Albă a Comisiei Europene “Un nou elan pentru Tineretul European”

În 2001, statele membre UE au agreat o carte albă europeană privind politica de tineret, intitulată **“Un nou elan pentru tineretul european”**.

Cartea Albă a Tineretului a fost elaborată după îndelungi consultări cu statele membre și ținându-se cont de schimbările calitative și cantitative ale relațiilor dintre generații. Cartea se constituie într-o încercare de răspuns la nemulțumirile tinerilor față de formele tradiționale de participare la viața publică. Pentru ca tinerii să fie mai implicați și mai activi în deciziile ce îi privesc, cartea propune un nou cadru de cooperare, constând din două componente: creșterea cooperării între statele membre și creșterea atenției acordată tineretului în politicile sectoriale. Noul cadru de cooperare va pune accent pe nevoile tineretului, va fi capabil să răspundă acestor nevoi și va furniza mijloace prin care tinerii vor putea să-și exprime ideile și nevoile.

¹ Raportul a fost întocmit pe baza informațiilor și datelor extrase din următoarele documente europene:

- Cartea Albă a Comisiei Europene “Un nou elan pentru Tineretul European”
- Pactul European pentru Tineret
- Programul “Tineret în Acțiune”/”Youth in Action”

❖ Tinerii în prima linie

Rezultatele vastei consultări fără precedent la scară europeană (eșalonat de-a lungul perioadei mai 2000-martie 2001, implicând tineri de diverse origini, organizații de tineret, comunitatea științifică, responsabili politici și administrații publice), care a precedat decizia de a publica Cartea Albă a Comisiei Europene “Un nou elan pentru Tineretul European”, au relevat faptul că, în ciuda situațiilor extrem de diverse, tinerii împărtășesc în măsură egală valori și ambiții, dar se confruntă totodată și cu aceleași dificultăți. Acești tineri constituie un grup în plină transformare caracterizat prin: acces întârziat la un loc de muncă și întemeierea tardivă a unei familii, naveta între locul de muncă și studii, dar mai cu seamă trasee individuale cu mult mai diferite decât în trecut. Școala sau universitatea, locul de muncă și mediul social nu mai joacă același rol integrator ca altădată. Statutul personal de autonomie se dobândește din ce în ce mai târziu în viață.

Acest fapt se traduce adesea printr-un sentiment de fragilitate față de condiția lor, prin pierderea încrederii în sistemele decizionale existente și printr-un anumit grad de detașare de formele tradiționale de participare la viața publică, precum și de participare la organizațiile de tineret. Unii tineri afirmă că nu-și regăsesc întotdeauna preocupările reflectate în politicile publice concepute pentru și de către semenii lor mai în vârstă. O parte a tinerilor se refugiază în indiferență sau în individualism, în timp ce o alta e tentată de moduri de exprimare, câteodată excesive, aflate chiar la limita căilor democratice. Majoritatea dintre ei își dorește totuși să influențeze politicile, însă nu reușește să găsească mijloacele adecvate.

Cu toate acestea, tinerii europeni au un cuvânt important de spus întrucât ei sunt primii afectați de evoluțiile economice, dezechilibrele demografice, globalizare sau de diversitatea culturală. Tocmai lor li se cere să creeze alte forme de relații sociale, alte modalități de exprimare a solidarității, de confruntare cu diferențele și de împlinire în același timp cu apariția noilor incertitudini.

În ciuda unui context social și economic din ce în ce mai complex, tinerii dovedesc o mare capacitate de adaptare. Responsabilii politici naționali și europeni au răspunderea de a facilita acest proces de adaptare determinându-i pe tineri să devină pe deplin actori în societățile contemporane.

❖ De la nivel local la cel european : o nouă dinamică

Cea mai mare parte a sugestiilor menționate în această Carte Albă se adresează statelor membre și regiunilor Europei, cărora le revine principalul efort de a pune în practică diversele acțiuni întreprinse în favoarea tineretului. De fapt, chiar în acest domeniu, tinerii pot aprecia în mod concret rezultatele angajamentului lor personal prin care se însușește cetățenia activă. Numai participând la viața școlii, a cartierului, a comunității sau a unei asociații, tinerii pot dobândi experiență, dar și încrederea în sine necesară pentru a investi mai mult, în prezent sau în viitor, în viața publică, inclusiv la

scară europeană. Angajându-se în activități sociale deschise tuturor, fără nici un fel de discriminare, tinerii contribuie la edificarea unei societăți mai solidare și își asumă din plin calitatea de cetățeni.

Cu toate acestea, este important să se confere o dimensiune europeană acțiunilor în favoarea tineretului pentru impulsivitatea și a sinergiilor respectând și valorificând totodată responsabilitățile specifice fiecărui nivel de intervenție. Cerințele formulate de tinerii consultați, direcțiile de acțiune sprijinite de Parlamentul european și propunerile statelor membre sunt exprimate în acest sens cu prilejul consultării lansate de Comisia Europeană.

Drept răspuns, Cartea Albă sugerează un nou cadru de cooperare europeană care înglobează două principale aspecte: aplicarea metodei deschise de coordonare în domeniul specific al tineretului și o mai bună evaluare a dimensiunii tineretului în elaborarea altor politici.

Această dimensiune europeană generează o dinamică în acest domeniu, stimulează creativitatea permițând schimbul și compararea practicilor adecvate, recunoașterea națională și europeană a eforturilor întreprinse la nivel local sau regional de către indivizi, precum și de către organizațiile cu responsabilități în domeniul tineretului. Această dimensiune permite crearea unei viziuni comune și dobândirea unei mai bune cunoașteri a problemelor legate de tineret, facilitează o conlucrare mai eficientă, precum și fixarea unor obiective comune.

Ascultarea părerilor tineretului, instituirea unui forum pentru inițiativele locale, încurajarea statelor membre să coopereze cât se poate mai eficient, lansarea unor acțiuni concrete în cadrul programelor europene deja existente și o mai adecvată reflectare a dimensiunii “tineret” în ansamblul politicilor: iată în ce constă demersul propus de această Carte Albă pentru crearea condițiilor propice în vederea unei participări depline a tinerilor în viața societăților democratice, deschise și solidare.

❖ Contextul european

Europa largită (27 state membre) va număra 75 de milioane de tineri cu vârste cuprinse între 15 și 25 de ani. Indiferent de eterogenitatea lor (în termenii accesului la piața muncii, ai educației, vietii familiale, venitului, etc), tinerii își revendică statutul de cetățeni, din care decurg drepturile și obligațiile lor.

Investiția în tineret înseamnă să investești în ceea ce constituie bogăția societăților noastre, de astăzi și de mâine. Este vorba despre una dintre cheile care asigură realizarea cu succes a obiectivului politic definit de Consiliul European la Lisabona: transformarea Europei într-o “economie bazată pe cunoaștere, cea mai competitivă și mai dinamică din lume”.

Tratatele UE permit să se acționeze în numeroase sectoare de activitate care se răsfrâng în mod direct sau indirect asupra tineretului: lupta împotriva discriminării, cetățenia europeană, accesul la un loc de muncă, lupta împotriva excluderii sociale, educația, formarea profesională, cultura, sănătatea, protecția consumatorilor, libera

circulație a persoanelor, protecția mediului înconjurător, mobilitatea tinerilor cercetători, cooperarea în dezvoltare și lupta contra sărăciei.

Diverse acțiuni comunitare care îi vizează în mod direct pe tineri au fost deja inițiate: în domeniul educațional, dar și în cel al ocupării forței de muncă și al formării profesionale sau în cel al accesului la tehnologii de informare, pentru a nu enumera decât câteva exemple.

Dincolo de politicile generale și sectoriale care afectează tineretul, s-au desfășurat totodată și alte tipuri de activități care favorizează mobilitatea, schimbările interculturale, cetățenia, serviciile de voluntariat.

În acest context, și pe baza articolului 149 din Tratat, UE a introdus o serie de programe, care au permis începerea unei cooperări în proiecte de mobilitate și de schimburi de tineret, cooperare ce s-a extins treptat-treptat și în alte domenii, ca de pildă informarea, schimburi între organizații și serviciul de voluntariat.

Ansamblul acțiunilor specifice în favoarea tineretului a primit un sprijin constant din partea Parlamentului European, fie în momentul adoptării programelor, fie sub formă de rezoluții ori audieri ale tinerilor.

II. Pactul European pentru Tineret

În propunerea unui Pact European pentru Tineret, elaborată în luna octombrie 2004, Șefii de Stat și de Guvern ai Franței, Germaniei, Spaniei și Suediei au identificat patru probleme principale:

- vulnerabilitatea tinerilor,
- necesitatea dezvoltării unei solidarități între generații într-o societate care îmbătrânește,
- necesitatea înzestrării tinerilor prin educație și formare profesională,
- necesitatea îmbunătățirii coerenței tuturor politicilor care privesc tinerii.

La 21 februarie 2005, miniștrii pentru tineret ai Statelor Membre ale Uniunii Europene au adoptat Concluziile în direcția instituirii unui **Pact European pentru Tineret**, concluzii prin care s-a cerut Șefilor de State și Guverne din UE să sprijine această inițiativă pentru tineri în cadrul strategiei de la Lisabona. **Aceasta este pentru prima dată când politica de tineret a fost atât de vizibilă la nivelul Uniunii Europene.**

Această inițiativă a însemnat o abordare unică și mai coerentă în ceea ce privește problemele tinerilor. Strategia de la Lisabona, care urmărește realizarea unei economii europene bazată pe cunoștințe și totodată cea mai competitivă din lume, este relevantă pentru tineri deoarece are în vedere probleme care îi afectează direct, ca de exemplu educația, forța de muncă și includerea socială.

Pactul European pentru Tineret, adoptat de către Șefii de Stat și Guvern care s-au întâlnit la Consiliul Europei, în 22-23 martie 2005, la Bruxelles, urmărește să îmbunătățească educația, formarea, mobilitatea, integrarea profesională și includerea socială a tinerilor europeni. De asemenea, Pactul vizează reconcilierea vieții profesionale și vieții familiale. Succesul acestuia depinde de implicarea tuturor părților interesate: autoritățile naționale, regionale și locale și organizațiile de tineret, ca de altfel și Forumul European al Tineretului și partenerii sociali.

Tinerii au o contribuție semnificativă în realizarea obiectivelor de la Lisabona privind creșterea și locurile de muncă mai bune, precum și privind dezvoltarea durabilă, deoarece ei constituie viitoarea forță de muncă și sunt viitoarea sursă a mult doritelor capacități de cercetare, inovație și antreprenoriat. Aceste obiective pot fi îndeplinite numai dacă tinerii sunt înzestrați corespunzător cu cunoștințe, pregătire și competențe dobândite printr-o educație și formare profesională de înaltă calitate.

Pactul European pentru Tineret conține trei domenii:

- Ocupare, integrare și avansare socială;
- Educație, formare și mobilitate;
- Reconcilierea vieții de familie cu munca.

Comunicarea din partea Comisiei către Consiliu asupra politicilor europene privind tinerii “Abordarea problemelor tinerilor în Europa – implementarea Pactului European pentru Tineret și promovarea spiritului civic “ prevede că monitorizarea implementării Pactului trebuie integrată în mecanismele de raportare ale Strategiei de la Lisabona.

Raportul de Progrese Anual Lisabona al Comisiei trebuie să includă rapoarte de la Statele Membre prezentate în fiecare toamnă și care conțin progresele făcute în Programele Naționale de Reformă Lisabona. Acest raport este examinat de departamentele relevante din Consiliu și discutat cu ocazia Consiliului European de Primăvară.

❖ Mesaje Cheie pentru Consiliul European de Primăvară, privind aprofundarea punerii în aplicare a Pactului European pentru Tineret – Consiliul Uniunii Europene, Bruxelles, februarie 2007

A. Progresele facute în 2006 privind punerea în aplicare a Pactului European pentru Tineret

Context

(1) În ciuda anumitor îmbunătățiri a situației ocupării forței de muncă în Europa, la o examinare a Programelor Naționale de Reforma (PNR) din perspectiva tinerilor, reiese că, în medie, tinerii tind să beneficieze mai puțin de aceste îmbunătățiri decât adulții.

Tinerii, în special cei care renunță de timpuriu la școală și cei defavorizați, continuă să se confrunte cu multe provocări în diferitele stadii de tranziție între educație, instruire și piața muncii.

(2) Șomajul în rândul tinerilor rezultă adesea dintr-o nepotrivire între rezultatele sistemelor de educație și instruire și cerințele pieței muncii. Nu se iau suficient în calcul acei tineri care, tot mai mult, sunt nevoiți să urmeze o traiectorie neliniară la intrarea pe piața muncii și care ajung, în multe cazuri, să se angajeze în condiții precare.

(3) În special, nu se acordă suficientă atenție nevoilor tinerilor cărora, din motive personale, sociale, culturale sau economice, li se oferă mai puține oportunități, și a caror participare la viața socială este în consecință restricționată în mod semnificativ.

Acțiuni întreprinse

(4) Statele membre au pus în aplicare o serie largă de măsuri conforme cu Pactul European pentru Tineret, inclusiv măsuri de instruire, stimulente financiare pentru angajatorii care încadrează în munca tineri și măsuri de reformă a serviciilor de ocupare a forței de muncă, deși abordările folosite nu au fost întotdeauna suficient de ample sau integrate pentru a produce rezultate satisfăcătoare.

(5) În raportul său anual de activitate din 2006 privind Strategia de la Lisabona, Comisia a atras atenția asupra necesității unor acțiuni mai viguroase pentru a asigura disponibilitatea forței de muncă calificate și a unor măsuri destinate reducerii ratei de renunțare timpurie la școală. Această țintă a fost inclusă în PNR din 2006.

Anumite progrese au fost realizate:

- în asigurarea unei mai mari disponibilități a forței de muncă calificate pentru a preveni apariția unor blocaje pe piața muncii;
- în creșterea ocupării în rândul anumitor grupuri, inclusiv tineri supuși în mare măsură riscului șomajului și cei mai puțin calificați, în combaterea disparităților regionale privind ocuparea forței de muncă și în mai bună integrare în munca a minorităților;
- în limitarea numărului celor care renunță de timpuriu la școală, în special prin reforme care au drept obiectiv revitalizarea educației și a sistemelor de învățare continuă, îmbunătățirea calității educației, consolidarea educației și a formării inițiale și profesionale și promovarea antreprenoriatului;
- în materializarea unui nou început prin oferirea pentru tinerii șomeri a unui loc de muncă, a unei ucenicii, oferirea de instruire suplimentară și de alte oportunități de angajare în termen de șase luni sau, în anumite state membre, de trei luni de la începerea perioadei de șomaj.

(6) În domeniul politicii microeconomice, statele membre au luat măsuri pentru cultivarea antreprenoriatului, cum ar fi facilitarea accesului la capitalul de risc sau la împrumuturi speciale, pentru cultivarea educației antreprenoriale sau sprijinirea IMM-urilor tinere și inovatoare.

(7) În cadrul modernizării politicilor proprii de ocupare a forței de muncă, statele membre au aplicat o serie largă de măsuri în favoarea tinerilor:

- concentrarea asupra unei piețe a muncii deschise tuturor, promovarea unei abordări bazate pe ciclul de viață și dezvoltarea unei abordări integrate pentru cei defavorizați;
- furnizarea de orientare și consiliere mai bune într-o fază cât mai timpurie;- aplicarea de masuri destinate concilierii vieții profesionale și familiale, cum ar fi programe de îngrijire a copilului sau servicii de ocupare a forței de muncă.

(8) Un număr mare de state au aplicat măsurile destinate oferirii unui nou început pentru tineri, în conformitate cu angajamentele asumate cu ocazia Consiliului European de primăvară din 2006. De asemenea, măsurile aplicate conform Pactului european pentru tineret sunt folosite de către statele membre ca instrumente complementare pentru a contribui la o mai bună integrare a tinerilor. În ambele situații este necesară o evaluare până în 2008, atunci când va lua sfârșit primul ciclu de la Lisabona (2006-2007).

C. Mesaje cheie

Tinerii constituie o resursă valoroasă atât pentru prezentul, cât și pentru viitorul Uniunii Europene și al societății europene în general. Potențialul lor de creativitate, inovare și antreprenoriat este necesar pentru a atinge obiectivele de creștere și ocupare a forței de muncă de la Lisabona. Acesta este motivul pentru care integrarea dimensiunii legate de tineret în aplicarea la nivel național a Strategiei de la Lisabona la toate nivelurile este crucială. O abordare amplă, intersectorială și integrată este esențială pentru aplicarea cu succes a Pactului european pentru tineret. Pentru aplicarea în continuare a pactului, **statele membre ar trebui să pună accentul pe următoarele priorități:**

(1) O atenție deosebită ar trebui acordată tinerilor aflați în perioada de tranziție între educația școlară, formarea profesională și încadrarea în muncă.

Pentru a asigura condiții cadru favorabile integrării reușite, atât din punct de vedere social, cât și profesional a tinerilor, statele membre ar trebui, în conformitate cu propriile sisteme legislative și administrative naționale, să intensifice coordonarea intersectorială între politici la toate nivelurile, prin implicarea tuturor părților interesate la nivel politic și administrativ, precum și a partenerilor sociali și a organizațiilor nonguvernamentale.

Pentru a sprijini tranziția către un loc de muncă, trebuie să se facă eforturi pentru a asigura o mai bună corelare a rezultatelor educației și instruirii cu cerințele pieței muncii.

(2) Folosirea strategiilor locale și regionale la aplicarea Pactului European pentru Tineret poate juca un rol semnificativ în asigurarea de măsuri de înaltă calitate destinate unei mai bune integrări sociale și profesionale.

La aplicarea Pactului european pentru tineret sunt necesare strategii de aplicare ce țin cont de caracteristicile locale și regionale pentru a întări participarea activă a tuturor celor implicați la nivel local și regional, inclusiv tinerii, rețelele și organizațiile acestora.

(3) Prin măsuri adaptate fiecărui individ, tuturor tinerilor trebuie să li se ofere șanse egale pentru integrarea socială și profesională.

Trebuie să fie instituite măsuri adaptate fiecărui individ, menite să țină cont de aptitudinile și circumstanțele specifice fiecărui tânăr, în special dintre cei defavorizați, și urmărite în parteneriat cu tinerii respectivi. Ar trebui să se pună mai mult accentul pe aceste aspecte în dezbateră actuală privind flexisecuritatea, în vederea propunerii unor măsuri concrete pentru combaterea segmentării anumitor piețe ale muncii, pentru a promova locuri de muncă mai bune pentru tineri și pentru a menține motivația. De asemenea, ar trebui luate măsuri care să concilieze viața familială, privată și profesională.

(4) Pentru a favoriza integrarea socială și profesională a tinerilor, modalitatea de gestionare a Strategiei de la Lisabona necesită o dimensiune „tineret” mai vizibilă.

În cadrul Strategiei de la Lisabona, este important să se țină cont de nevoile tinerilor, iar tinerii - împreună cu părțile interesate de politica pentru tineret - să participe activ la luarea de decizii care le afectează viețile. Acest lucru poate fi realizat la nivel național prin asigurarea implicării constante a aspectelor legate de tineret atunci când se examinează toate elementele relevante ale PNR și duce, la rândul său, la o dimensiune „tineret” mai vizibilă în cadrul raportului anual de activitate.

Tinând cont de contextul și de cadrul existent de cooperare europeană în materie de politică pentru tineret, miniștrii pentru tineret vor iniția un schimb de experiență permanent și autentic, un schimb de bune practici și de rezultate ale cercetării în materie de tineret privind aplicarea Pactului European pentru Tineret și, prin coordonare cu alți miniștri de resort, statele membre și Comisia le vor prelua în vederea unei contribuții active la atingerea obiectivelor Agendei de la Lisabona.

III. Programul “Tineret în Acțiune”/”Youth in Action”

Programul comunitar “**Tineret în Acțiune**”, înființat pe perioada **2007-2013**, în vederea extinderii cooperării în domeniul tineretului în Uniunea Europeană, dezvoltă responsabilitatea personală a tinerilor, inițiativa, grija față de ceilalți, implicarea cetățenească activă la nivel local, național și european la un grad superior.

Obiectivele programului sunt:

- să promoveze cetățenia activă în rândul tinerilor în general și cetățenia europeană în particular

- să dezvolte sentimentul de solidaritate și să promoveze toleranța în rândul tinerilor, în special pentru a contribui la procesul de coeziune socială în Uniunea Europeană
- să sprijine înțelegerea reciprocă între tinerii din diferite țări
- să contribuie la îmbunătățirea calității a sistemelor de susținere a activităților de tineret și a capacității organizațiilor de tineret din societatea civilă
- să promoveze cooperarea europeană în domeniul de tineret

Prioritățile programului sunt:

- Cetățenia europeană
- Participarea activă a tinerilor
- Diversitatea culturală
- Incluziunea tinerilor cu oportunități reduse

Obiectivele și prioritățile menționate mai sus vor fi atinse prin intermediul a cinci programe operaționale:

- ❖ Tineri pentru Europa
- ❖ Serviciul european de voluntariat
- ❖ Tinerii în lume
- ❖ Sisteme de susținere
- ❖ Susținerea cooperării europene

❖ *Tineri pentru Europa*

1.1. Schimburi de tineri

Acțiunea 1 - Tineri pentru Europa favorizează mobilitatea tinerilor și susține cooperarea și solidaritatea între țările participante la Programul Tineret în acțiune.

Un proiect în cadrul acestei acțiuni este rezultatul unui parteneriat între grupuri de tineri, din două sau mai multe țări care se pot întâlni pentru a realiza schimburi de idei, de experiență, pentru a învăța în același timp, fiecare, despre cultura și țara partenerilor, stabilind astfel un prim contact, colectiv, cu realitatea europeană.

Efectul unui asemenea proiect poate genera o conștientizare pozitivă în rândul populației locale cu privire la alte culturi și poate avea un impact nu numai asupra tinerilor participanți cât și asupra activităților asociațiilor lor și asupra comunităților locale.

Fiecare proiect de Schimb de tineri presupune un grup gazdă și unul sau mai multe grupuri de trimitere. Toate schimburile trebuie să implice cel puțin un stat membru al Uniunii Europene.

Această acțiune include de asemenea activități de pregătire și follow-up a proiectului care au drept scop consolidarea participării active a tinerilor la schimburi și în special a acelor activități care intenționează să îi ajute pe tineri sub aspect social și intercultural.

Obiectivele acțiunii:

- o oportunitate pentru tineri și organizații de tineret de a lua parte la procesul de dezvoltare a societății, în general, și a Uniunii Europene, în particular
- dezvoltarea în rândul tinerilor a sentimentului de apartenență la Uniunea Europeană
- încurajarea participării tinerilor la viața democratică a Europei
- stimularea mobilității tinerilor în Europa
- dezvoltarea învățării interculturale în domeniul tineretului
- promovarea valorilor fundamentale ale Uniunii Europene în rândul tinerilor, în special în ceea ce privește demnitatea umană, egalitatea, respectul pentru drepturile omului, toleranța și non-discriminarea, incluziunea tinerilor cu dizabilități
- încurajarea inițiativei, a spiritului antreprenorial și a creativității
- facilitarea participării în program a tinerilor cu șanse reduse
- asigurarea respectării principiului egalității între bărbați și femei în ceea ce privește participarea la program și stimularea egalității de gen în cadrul acțiunilor
- asigurarea posibilităților învățării non-formale și informale la nivel european și deschiderea de noi oportunități în ceea ce privește cetățenia activă

1.2. Inițiative ale tinerilor

Un proiect de Inițiativă a tinerilor este un proiect în care tinerii se pot implica activ și direct în activități planificate de ei și în care sunt actorii principali, cu scopul de a-și pune în practică propriile inițiative, spiritul întreprinzător și creativitatea. Participarea tinerilor într-o astfel de acțiune reprezintă o importantă experiență din punct de vedere al învățării non-formale. De asemenea, oferă tinerilor oportunitatea de a înțelege și experimenta „pe viu” conceptul de cetățeni europeni și de a-și aduce aportul, prin contribuirea lor, la construirea Europei.

Acțiunea 1.2 - Inițiative ale tinerilor, încurajează proiectele cu aplicabilitatea la nivel local, regional și național. Totodată, sprijină și rețelele pentru proiectele cu obiective similare din diferite țări, în vederea consolidării acestora sub aspect European și pentru a extinde cooperarea și schimburile de experiență între tineri. Proiectele desfășurate de un singur grup, la nivelul țării din care acesta face parte, sunt numite Inițiative naționale ale tinerilor, iar cele realizate de două sau mai multe grupuri din diferite țări au denumirea de Inițiative transnaționale ale tinerilor.

Inițiativele transnaționale ale tinerilor au scopul de a asigura schimbul și împărtășirea exemplilor de bună practică. Astfel de proiecte pot influența mobilitatea tinerilor implicați.

1.3. Proiecte pentru democrație

Un Proiect pentru democrație urmărește să crească participarea activă a tinerilor în viața comunității lor locale, regionale sau naționale, iar la nivel internațional prin sprijinirea participării tinerilor la mecanismele democrației reprezentative.

Un Proiect pentru democrație este un proiect dezvoltat de un parteneriat european, permițând, colectarea, la nivel european, a ideilor, experiențelor și metodologiilor din proiectele sau activitățile la nivel local, regional, național sau internațional, în vederea îmbunătățirii gradului de participare al tinerilor. Proiectele finanțate în cadrul acestei Acțiuni permit crearea unor noi rețele, precum și schimbul și diseminarea de bune practici în domeniul participării tinerilor.

Conceptul de cetățenie activă pentru tineri implică participare totală în societate, angajament și abilitatea de a pune în practică acest tip de cetățenie. Astfel, ideea unui Proiect pentru democrație este aceea de a recunoaște și sprijini diferitele forme prin care tinerii participă în mediul lor, de a întări relațiile tinerilor cu mecanismele democrației reprezentative și de a ajuta tinerii să profite de oportunitățile de participare disponibile. Acest lucru poate fi obținut de către proiecte ce încurajează o mai mare participare a tinerilor în mecanismele democrației reprezentative.

❖ *Serviciul european de voluntariat (SEV)*

- sprijină serviciul de voluntariat transnațional al tinerilor
- aspiră la dezvoltarea solidarității și promovează toleranța între tineri, în primul rând dorind să întărească coeziunea socială în Uniunea Europeană
- promovează cetățenia activă și intensifică înțelegerea reciprocă între tineri.

Aceste obiective generale trebuie să fie îndeplinite prin:

- ❖ sprijinirea participării tinerilor în diferitele forme ale activităților voluntare, ambele în cadrul sau în afara Uniunii Europene,
- ❖ oferirea de oportunități tinerilor pentru ca aceștia să-și exprime angajamentul prin activități voluntare la nivel european și internațional,
- ❖ implicarea tinerilor în acțiuni ce cresc solidaritatea între cetățenii Uniunii Europene,
- ❖ implicarea tinerilor voluntari în activități tip non-profit fără a fi plătiți, pentru beneficiul public general al altei țări decât cea de rezidență.

Serviciul european de voluntariat este un serviciu de “învățare”: prin intermediul experiențelor de învățare non-formală tinerii își îmbunătățesc și/sau capătă competențe pentru dezvoltarea personală, educațională și profesională, cât și pentru integrarea lor socială. Elementele de învățare constau într-o definiție reciproc agreată a: rezultatelor așteptate în urma învățării, a proceselor și metodelor, a certificării competențelor căpătate, a participării voluntarului în ciclul de pregătire SEV și continua dezvoltare a sarcinilor, sprijinul lingvistic și personal, incluzând prevenirea situațiilor de criză și mecanismul de gestionare al acestora.

❖ *Tinerii în lume*

Tinerii în lume reprezintă o acțiune care își propune să promoveze schimburile și cooperarea în domeniul tineretului și educația non-formală cu alte regiuni ale lumii.

Această acțiune sprijină proiecte care implică tineri și organizații de tineret din așa numitele țări asociate – reprezentând acele țări care pot participa la Programul Tineret în acțiune, dar care nu fac parte din categoria țărilor programului.

Această acțiune asigură sprijin schimburilor de tineri - mai ales schimburi multilaterale dar fără a le exclude pe cele bilaterale – care permit diferitelor grupuri de tineri , atât din țările participante la program, cât și din țările asociate, să se întâlnească și să ia parte împreună la o serie de activități.

Această acțiune mai cuprinde, de asemenea, activități de pregătire a persoanelor active în lucrul cu tinerii și în organizațiile de tineret, precum și schimburi de experiență și de bune practici între aceștia. În cadrul acestei acțiuni sunt sprijinite acele activități care pot conduce la parteneriate și proiecte de lungă durată și de o calitate ridicată.

Obiectivele acțiunii

În activitățile care implică tineri și organizații de tineret din țările asociate, Comisia Europeană își propune să promoveze dialogul, toleranța reciprocă, conștiința interculturală și solidaritatea dincolo de granițele Uniunii Europene, să elimine prejudecățile și stereotipurile, și să construiască societăți care să se bazeze pe înțelegerea și respectul reciproc.

Aceste activități urmăresc, de asemenea, dezvoltarea societății civile și consolidarea democrației .

Această acțiune cuprinde două subacțiuni:

3.1. Cooperare cu țările asociate la program prin Politica europeană de vecinătate

Următoarele tipuri de activități pot fi finanțate prin această acțiune:

- Schimburi de tineret, care se bazează pe aceleași principii ca și schimburile de tineret prevăzute la Acțiunea 1.1., cu unele particularități
- Proiecte de formare și rețele, care se bazează pe aceleași principii ca și proiectele de Training și Networking prevăzute la Acțiunea 4.1., cu unele particularități

3.2. Cooperare cu alte țări din lume asociate la program

Această sub-acțiune urmărește să ofere sprijin proiectelor care promovează cooperarea între țările participante la program și alte țări asociate, care nu sunt asociate prin Politica europeană de vecinătate, dar care au semnat acorduri de asociere la programul Tineret în acțiune cu Uniunea Europeană.

Această măsură implică cooperarea în domeniul tineretului cu precădere schimbul de bune practici cu alte țări din lume asociate la program. Acest lucru se realizează prin schimburi, formări ale celor care lucrează în domeniul tineretului, parteneriate și rețele transnaționale.

Obiectivele generale vor fi atinse prin:

- Lucrul în rețea al organizațiilor implicate
- Colaborarea celor care lucrează cu tinerii și organizațiile de tineret
- Promovarea inovației în dezvoltarea activităților tinerilor
- Îmbunătățirea informațiilor pentru tineri, în special cei cu dizabilități
- Sprijinirea proiectelor de tineret și inițiativelor organizațiilor regionale și locale
- Recunoașterea învățării non formale a tinerilor precum și dobândirea abilităților prin participarea la acest program
- Schimbul de experiență

❖ *Sisteme de susținere*

Pentru a atinge obiectivele de mai sus, **Acțiunea 4 cuprinde 8 sub-acțiuni** și anume:

4.1 Susținerea structurilor active la nivel european în domeniul tineretului

4.2 Susținerea Forumului European de Tineret

4.3 Formare și rețele ale celor active în domeniul tineretului și organizațiilor de tineret

4.4 Proiecte care încurajează inovația și calitatea

4.5 Activități de informare pentru tineri, organizațiile de tineret și cei activi în domeniul tineretului

4.6 Parteneriate

4.7 Susținerea structurilor Programului

4.8 Acțiuni de valorizare a Programului

La nivelul național se pot depune candidaturi doar în cadrul sub-acțiunii 4.3.

Acțiunea 4.3 – Pregătirea și lucrul în rețea a celor care lucrează în domeniul tineretului și organizațiilor de tineret

Ce sunt formarea și lucrul în rețea?

Cooperarea și parteneriatele, măsurile de formare și schimbul bunei practici reprezintă termenii cheie pentru dezvoltarea organizațiilor de tineret, a societății civile precum și a celor care lucrează în domeniul tineretului.

Plecând de la acest context, proiectele Acțiunii 4.3 au la bază următoarele obiective :

1. Promovarea schimburilor, cooperării și pregătirii în domeniul tineretului

Acest obiectiv va fi atins prin intermediul activităților de sprijin, menite să crească importanța cooperării europene în domeniul tineretului, precum și să încurajeze cooperarea și sinergiile (legăturile) între actorii implicați.

Activitățile de susținere îi încurajează pe participanți să:

- Identifice și să schimbe experiențe și să transfere cunoștințele la nivel european, național, regional, sau local
- Să compare diferite abordări și strategii
- Să schimbe experiențe cu alți tineri

2. Dezvoltarea proiectelor în cadrul Programului Tineret în Acțiune

Acest obiectiv va fi atins prin intermediul activităților al căror scop este acela de a-i ajuta pe toți cei implicați în activități de tineret sau interesați în diferite probleme legate de tineri să pregătească și să dezvolte proiecte și inițiative în contextul Programului Tineret în acțiune, oferind în particular:

- Asistență în dezvoltarea a două dintre acțiunile programului (Tineri pentru Europa și Serviciul european de voluntariat)
- Susținere pentru capacitatea de creare și inovare în ceea ce privește trainingul internațional și cooperarea în domeniul tineretului
- Oportunități pentru aplicanți în scopul îmbunătățirii abilității lor în ceea ce privește educația non formală
- Sprijin în găsirea de parteneri prin intermediul anumitor activități

❖ *Susținerea cooperării europene*

Scopul Acțiunii 5 – Susținerea cooperării europene în domeniul tineretului – a Programului Tineret în acțiune este să contribuie la promovarea cooperării europene în domeniul tineretului.

Acest **obiectiv general** trebuie atins prin:

- încurajarea schimbului de bună practică și cooperarea între administrații responsabili pentru realizarea de politici la toate nivelurile;
- încurajarea dialogului structurat între realizatorii de politici și tineri;
- îmbunătățirea cunoștințelor și a capacității de înțelegere a tinerilor;
- contribuție la cooperarea cu organizațiile internaționale active în domeniul tineretului.

Tipuri de activități eligibile

Pentru a avea instrumentele adecvate pentru a atinge obiectivele mai sus menționate, au fost definite trei sub-acțiuni în cadrul Acțiunii 5- **Susținerea cooperării europene în domeniul tineretului**:

5.1 – Întâlniri ale tinerilor și ale responsabililor de politici de tineret

5.2 – Susținerea activităților care conduc la cunoașterea domeniului tineretului

5.3 – Cooperarea cu organizațiile internaționale

La nivelul național se pot depune candidaturi doar în cadrul sub-acțiunii 5.1

Acțiunea 5.1 – Întâlniri ale tinerilor și ale responsabililor de politici de tineret

Obiectivul acestei sub-acțiuni este să promoveze cooperarea europeană în domeniul tineretului prin încurajarea dialogului structurat între realizatorii de politici și tineri.

Această sub-acțiune susține cooperarea, seminariile și dialogul structurat între tineri, aceia activi în munca de tineret și organizațiile de tineret și responsabilii pentru politicile de tineret. Aceasta include evenimentele de tineret organizate de statul care deține președinția Uniunii Europene și evenimentele de tineret la nivel local, regional sau național ce pregătesc aceste evenimente președințiale.

Termene limită

Pentru proiectele care sunt selectate la nivel național există cinci termene limită de depunere a candidaturilor pe an:

Termenul limită	Data de începere a proiectului
1 februarie	Între 1 mai și 30 septembrie
1 aprilie	Între 1 iulie și 30 noiembrie
1 iunie	Între 1 septembrie și 31 ianuarie
1 septembrie	Între 1 decembrie și 30 aprilie
1 noiembrie	Între 1 februarie și 31 iulie

Pentru proiectele care sunt selectate la nivel european există trei termene limită de depunere pe an (doar pentru Schimburi de tineri și Proiecte pentru democrație):

Termenul limită	Data de începere a proiectului
1 februarie	Între 1 iulie și 30 noiembrie
1 iunie	Între 1 noiembrie și 30 martie
1 septembrie	Între 1 ianuarie și 31 iulie

NOTA!!! La nivel european nu pot candida decat organizații non-guvernamentale europene care își au sediul în una din țările participante la program și au sucursale în cel puțin opt țări participante la program.

Contact

La nivel național programul Tineret în Acțiune este gestionat de către Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale.

Informații suplimentare, formulare de candidatură și apel național la propuneri de proiecte puteți găsi pe site-ul Agenției Naționale pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale, Secțiunea Tineret în Acțiune:
www.anpcdefp.ro